

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inscripționat în Registrul
Municipal nr. 243.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inscripționat în Registrul
Municipal nr. 243.
Prețurile inserțiilor:
o săptămână 6 cr. și
50 cr. timbru pentru o publicație.
Publicații mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagină a III-a o
seria 18 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU XVI.

„Gazeta” este în vânzare
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
o administrațiune, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atâtul abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 89.

Brașov, Vineri, 23 Aprilie (5 Mai)

1893.

Dia cauza sântei sârbători, de mâne,
diarvul nu va apăre până Sâmbătă sêra.

„Semnele timpului”.

Brașov, 22 Aprilie v.

Pre când foile maghiare sunt estasiate de bucuriă din incidentul visitei monarchului la Budapesta, pe care o interpretă în favorul politicii maghiarismului cutropitor, pe atunci națiunile nemaghiare sunt din nou alarmate de strigătele rășboinice ale șovinismului cutezător, care se pregătesce acuma, cu ajutorul întregului aparat „constituțional”, a da o nouă lovitură din cele mai grele intereselor lor de viață.

Impresiunea, ce au făcut-o în sinul naționalităților desbaterile ultime asupra faimosului proiect de lege al d-lui Csaky, care sub masca ajutorării materiale a învățătorilor atacă libertatea și chiar existența școlilor noastre confesionale, este cât se poate de rea și deprimătoare.

Ca să ne convingem, că așa este, n'avem decât să cetim ceea ce scrie organul național sășesc „Sieb. d. Tageblatt” în numărul său mai nou, sub titlul: „Mobilizare în contra școlilor populare confesionale”. Decă chiar și Sașii ardeleni, cari au renunțat la opozițiunea lor numai ca să pôtă încheia o pace putredă cu guvernul unguresc, decă — dicem — chiar și acest popor, care a făcut și face atâtea concesii maghiarismului domnitor, recunoșce acum, că situațiunea e grozavă de serioasă, atunci în adevăr lucrurile au ajuns foarte departe.

După ce arată, că ceea ce s'a vorbit în zilele din urmă în dietă e de natură a provoca cea mai mare iritațiune în sinul naționa-

lităților nemaghiare, pentru-că fanaticii naționali se pregătesc a da o lovitură de mörte bunului ultimă, dăr și celui mai scump, ce a rămas încă naționalităților nemaghiare, școlilor lor populare, — fôia sășescă constată, că prin proiectul de lege asupra regulării salariilor învățătoresci, statul câștigă de fapt o influință decisivă asupra școlii populare, ba devine stăpân peste ea. Declamațiunile opozițiunii, care se prefacă a avé milă față cu învățătorii, cerând urcarea minimului salariilor lor, n'au alt scop, decât a lua școlile populare din mâinile confesiunilor. Scopul este prefacerea școlilor confesionale în școle de stat. Geza Polonyi a cerut o acăsta de-a dreptul, ceialtă vorbitor opozițional au ple-dat în alt chip totu pentru acest ideal.

Vorbirea lui Apponyi o numesce „Sieb. Tagblatt” un non plus ultra al elocuenței sofisticate, dicând, că vorbitorul nu de geaba și-a făcut educațiunea în școla Iesuiților dela Kalksburg. Densul pornesce dela tesa, că în școlile confesionale se cresc numai „dușmani ai națiunii maghiare” și ajunge la rezultatul, că aceste școle trebuie nimicite, motivând acăsta și prin lipsa de unitate de rasă a Ungariei, care pretinde propria apărare.

Mai departe se încercă a face unele complimente ministrului Csaky pentru-că în vorbirea sa „a căutat totuși întru cât-va să păstreze punctul de vedere al moderatiunii, al prudenței și al cinstei”. Dice că el a persistat la minimul de 300 fl. al salariilor, a refuzat de a estinde dreptul disciplinar al statului necondiționat asupra tuturor școlilor, a avut chiar curajul a se în-

treține pentru politica de naționalitate a lui Deak și în fine a amintit cu recunoștință prestațiunile și jertfele aduse de confesiuni pe tărâmul instruțiunii populare și continuă apoi așa:

„Dăr cu tôte aceste declarații ale ministrului de instruțiune, chiar și desbaterea de până acuma, privitoare la învățorii populari, conține germenele de nouă conflicte și grave îngrijiri. Căci ministrul de instruțiune cu tôte astea a cedat întru atâta contelui Apponyi, că a recunoscut necesitatea revisiunii legii școlare dela 1868...”

„In ce direcțiune s'ar face o asemenea revisiune a escelentei legi școlare, despre acăsta nu ne lasă în indoală spiritele rele, cari acum au putere asupra opiniunii publice a rasei domnitore. Poporele nemaghiare și și noi, Sașii, ne aflăm înaintea greii și decisivei lupte pentru posesiunea bunului nostru celui mai scump, a școlilor populare. Decă și acăsta voru fi maghiarizate, atunci-piere Germanul în acăsta țară. Ar fi o ușurătate condamnabilă, să vrem să escundem, sau să ignorăm, că situațiunea e grozavă de serioasă.”

Organul sășesc enumerând diferitele reforme maghiarizătoare, ce sunt în ajun, termină cu întrebarea foarte semnificativă adresată conaționalilor săi: „Înțelege ore poporul nostru semnele timpului?”

+ George Barițiu

Despre decursul bôlei ilustrului publicist, care ne-a părăsit așa fără de veste, ni-se comunică din Sibiu:

In săptămâna trecută, Miercuri, G.

Barițiu a luat încă parte la o ședință a Comitetului Asociațiunii și nu s'a simțit indispus decât Joi sêra, dăr nici atunci n'a dat atențiune simptomelor celei de care suferia, creșdând, că voru fi trecătoare. Vineri și Sâmbătă fusă o fostă silită să zace în pat, și fiindu chiamiți medici, aceștia au constatat o acută aprindere de plămâni. Duminecă a avut fierbințelă mare, éră Lun și Marți se spera, că bolnavul se va pute încă reculege. In noptea următoare însă éră și-a fost mai rău și Miercuri la ora 1 d. a. a adormit de odată lin.

Până în ultimul moment a fost în cunoștință deplină și a conversat din când în când cu cei din giurul lui.

Oșemintele răposatului voru fi așezate lângă cele ale fericitului A. Papiu Ilarianu, în cimiterul bisericeii unite din Sibiu.

Astăzi am primit din Sibiu următoarea telegramă:

Sibiu, 4 Mai. Delegațiunea Academiei Române, compusă din domnii V. A. Urechia, Olănescu, Sturdza și alți doi, sosese astăzi. Mâne va sosi o delegațiune a Societății „România-Jună” din Viena. Cununi au trimesu: Asociațiunea transilvană, mai multe subdepartamente ale Asociațiunii, Institutul de credit și economii „Albina”, Societatea femeilor unite, Liga pentru unitatea culturală, Mocsonyescii, generalul Trapșa, Popu de Bădesci și alții. Capitalul din Lugoșu ține adă parastas. Din Blașiu vine vicariul cu mare suită.

In numărul viitor vom aduce mai pe larg date biografice din viața laborioasă a lui G. Barițiu. Pentru astăzi reproducem câte-va date, ce ni-le-a comunicat însuși și cari au fost publicate în numărul festiv al „Gazetei Transilvaniei” dela 1 Ianuarie 1888, privitoare la trecutul „Gazetei” 1838—1850.

FOELETONULU „GAZ TRANS.”

Femeia europeană.

de Paul Mantegazza.

(Fine).

Acum să înșirăm câteva schițe de femei europene.

Italiana e frumoasă, când are păr negru, foarte frumoasă, când are fața păr-lită de sôre. Buze bine dezvoltate sunt mai cu sêmă împreunate ou păr blond. In Italia sunt foarte multe tipuri.

Femeia italiană este bine făcută, ou forme plastice, sensuală, ou nas celtic în Lombardia; blondă și palidă ca marmora în Venetia; ou forme divine antice în Bologna; aprôpe latină, dăr mai elastică ca Romana în Toscana, maiestetică și ca marmora în Roma; foarte grecă în Neapole și Palermo. Femeia italiană ne oferă aprôpe tôte frumșele Evei europene. De altmintearea Italiana este iubitore de artă, pasionată, fără soință, modestă, în genere mai puțin credincioasă, ca surorile ei europene, deorece mai în totdeuna e măritată, fără ca să fi iubită; adeseori foarte nenrocită, deorece îi lipsește ancora de scăpare a divor-

tului. Ea place cu deosebire bărbaților din nordul Europei, fiindcă aceștia află în ele calitățile și nării, ce nu-le află la propriile lor femei.

Francesa, pisică și șerpe, palmier și viorea, slabă și gingașe la părere, fără frică și oșelită în contra influințelor tocurelor mari de dragoste, plină de grație, chiar și decă nu e frumoasă, întreită femeia și întreită de seducătoare. Nasul mic și impertinent, liniile gingașe ale corpului, guri admirabil de frumoasă o facu demnă de iubit și seducătoare. Ea e amabilă, plină de spirit, cochetă, în cele mai multe casuri infidelă și acăsta din același motiv ca și Italiana. Eae mai influentă decât acăsta, fiindcă e mai cultă și extraordinar de simpatică și de încântătoare. Chiar și limba elastică și fluentă, ce o vorbesce, are un farmec încântător și un timbru sonor.

Spaniola este splendidă și frumoasă, îmbătătoare de frumoasă. Ea are mâni și picioare foarte mici, ochi mari, cari sêmănă cu ferestre deschise ale unui palat din marmoră parică păr-lită de sôre, formele corpului admirabil de frumoșe pline de viață, păr abundant, negru și lung. Dealtmintearea religioasă și fără soință,

forțe gelosă, simțitoare, neglijentă. Ea posede mândria naturală ce i-o dă frumșea estra-ordinară și deplina cunoștință a aptitudinii, că cu privirile ei pôte omori un bărbat și că în mâinile ei se află cheia paradisiului și a infernului.

Germana este puțin grațiosă în mișcările și conturile corpului ei, dimpotrivă însă bine făcută și pôte resista în contra influințelor timpului și a simțimintelor; ou părul blond, ou ochi albaștri și cu fața albă; aptă mai mult pentru dragostiri durabile, decât pentru focu de paie; astfel organizată, încât e mai bună ca femeia, decât ca amantă, mai mult soție, decât femeia și stă mai aprôpe de bărbat, ca celelalte ale ei surori europene. Naivă, bună, diligentă, cu multă mai cultă, decât celelalte femei europene, o economă escelentă, o mamă perfectă; mare amatore a dansului și a muzicii, visătoare și în brațele amantului, spiritualistă, idealistă, și fantastă, aplecată în totu momentul spre admirațiune și entusiasmu.

Englesa. Ca tip blond al Spaniolei, tocmai contrar, dăr nu subordonată acăsteia. Ea este numai într'un mod frumoasă când e bine făcută — și acăsta

e de regulă — intrunesc în sine calitățile contradictorie: mărimea ou gingășia, sublimitatea ou asprimea. Ea este frumșea însăși în tôte ținuta și mișcările ei. Părul ei arată lăcirea blondă aurie și blondă argintie, ea are ochi divini, un teintu, care sêmănă ou persea sau porcelanul de Sèvres, un nas bine format, dinți frumoși. Tinereța ei ține în tôte viața. Dealtmintearea retrasă până la caricatură și puțin cam ipocondrică, dăr activă, castă; sclavă a etichetei și tocmai ca Germana, foarte patriarhală; o amatore pasionată a călătoriilor; stă foarte aprôpe de bărbat, pe care adeseori 'lă predomină ou drepturile inimei și ale spiritului.

Rusica are prea multe și diferite fisionomii și eu o cunosc prea puțin, pentru ca să îndrănesc ai schița și numai profilul. Aș pôte-o numi aprôpe o orientală, prea de timpuriu transplantată în Europa; ea când e frumoasă și cultă, intrunesc în sine farmecile grozav de seducătoare ale femeii civilizate și ale femeii sălbatice. De altmintearea nervoasă, o mare amatore a impresiunilor puternice și a schimbărilor neconținute.

* * *

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 April 1892.

Renta ung. de aur 4%	115.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	123.60
" " " " argint 4 1/2%	101.60
Oblig. " " " de ost. I. emis.	120.75
" " " " " II "	—
" " " " " III "	—
Bonuri rurale ungare	96.55
" " croato-slav.	—
Despăgubirea dijmei de vin	97.50
Imprum. ung. cu premii.	151.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghed.	142.—

Renta de hârtie austr.	98.40
" " argint "	98.—
" " aur "	117.30
Losuri din 1860	148.75
Acții de-ale Băncii austro-ung.	984.—
" " " " ung. de credit.	393.75
" " " " aust. de credit.	338.25
Argint	5.77
Galbeni imp.	9.76 1/2
Napoleondori	60.05
Mărci imp. germ.	122.90
London (lire sterlinge)	48.82 1/2
Rente de corone austr.	96.95
" " ungară	95.65

Cursul pieței Brașov.

Din 4 April 1893.

Banonote rom. Cump.	9.70	Vând.	9.74
Argint român.	9.65	"	9.70
Napoleou-d'or	9.71	"	9.75
Galbeni	5.65	"	5.70
Ruble rusesci	1.26 1/2	"	—
Mărci germane	59.70	"	60.—
Lire turcesci	—	"	—
Scrisuri fonc. Alb. 6%	101.—	"	—
" " " 5%	—	"	—

În negoțului de băcănie (specerie) al d-lui

Ioan Dușoiu & Fiu Brașov
se află un loc vacanțu de

Calfă (comis.)

Oferte sunt a se adresa direct la susu numită firmă.
112,1—1

Acții

de ale institutului de credit și de economii „Albina” în Sibiu.

Cumperă cu cele mai bune prețuri, avocatul

IOSIE PUȘCARIU
în Brașov,

căruia sunt a se adresa oferte referitoare, cu indicarea prețului ce se cere. 101,5—5.

Anunțuri

(insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. In casul publicării unui ananțu mai mult de odată se face scădemântu, care cresce cu câtu publicarea se fece mai de multe-ori.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.”

JULIUS BERNHARDT

pictor de decorații.

Să recomandă Onoratalui publicu pentru esecutarea a totfelul de lucrări ce cadu în sfera sa, cu tipar și cu tapete precum și alte

ZUGRAVELI

cu prețurile cele mai moderate.

Cunoscințele și esperiențele câștigate în Viena și München mă pune în poziție de a îndeplini toate lucrările solidu, frumosu și iute.

Rogă pe onoratalu publicu să nu schimbe firma mea, care este:

Julius Bernhardt,

pictor de decorații.

Str. Michail Weiss Nr. 10.

Viena 1873. Medalia pentru merit.	Budapesta 1885 Dipl. de onore.	Agram 1891. Diplomă de onore.	N.-Palanka 1887 Med. de anr.	Dipl. de onore Londra 1878.
--------------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

Iosif Csik

c. și r. escl. priv.

Prima fabrică de Syrmier Portland-Cement și varu-hydraulic în BEOCSIN.

Biroulu-Centralu și depositulu: **Budapesta, V., Rudolfsquai 8,** recomandă onor. d-ni didari și arhitecți, întreprinderilor de construcțiuni, proprietarilor, comitetelor rurale și bisericesci, precum și onor. publicu doritoru de-a clădi, propriile sale fabricate în

Portland-Cement și varu hydraulic,

caru se liferăză totdeuna în calitate escelentă. — Prețuri curente și informațiuni se trimitu la cerere punctualu.

Paris 1876 med. de bronz.	Kecskemét 1872 med. de argint.	Neusatz 1875 med. de aur	Szeged 1878 med. p. merit	Triestu 1883 med. de aur
------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta

Trenul mixt: 4 ore 20 min. dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 18 min. după am.
Trenul de persoane: 7 ore 23 min. seara.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenul accel.: 5 ore 15 minute dim.
Trenul mixt: 11 ore înainte de amez.
Trenul accel.: 2 ore 19 min. după am.

3. Dela Brașov la Zernesci:

Trenul mixt: 9 ore 5 min. dimineața.
Trenul mixt: 5 ore 13 min. după am.
Dela Brașov la Ch.-Ogorheiu.

Trenul mixt: 5 ore 20 min. dimineața.
Trenul mixt: 8 ore 50 minute a. m.
Trenul mixt: 3 ore 10 min. după am.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

Trenul de persoane: 8 ore dimineața.
Trenul accel.: 2 ore 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 ore 5 minute seara.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

Trenul accel.: 2 ore 18 min. după am.
Trenul mixt: 6 ore 58 minute seara.
Trenul accel.: 10 ore 17 minute seara.

3. Dela Zernesci la Brașov.

Trenul mixt: 6 ore 2 min. dimineața.
Trenul mixt: 1 ora 14 min. după am.

4. Dela Ch.-Ogorheiu la Brașov.

Trenul mixt: 8 ore 25 min. dimineața.
Trenul mixt: 5 ore 32 min. după am.
Trenul mixt: 9 ore 25 min. seara.

FLEISCHER & COMP. Negoțor de vinuri.

Avemă onore a recomanda on. publicu depoulu nostru de

VINURI ALBE ȘI ROȘII

cele mai fine cu următoarele prețuri reduse.

Vinuri albe.

(Dessertu de ardealu.)

Ausbruk	fi.	1.20 litru.
Liebfrauenmilch	"	—80 "
Risling (tămăiose) eminentu.	"	—70 "
finu	"	—50 "
Törökhegy	"	—60 "
Muskateller	"	—60 "
Burgundu alb	"	—70 "
Vinu de Ardealu, de masă 1892	"	—36 "
" " mai vechiu	"	—40 "

Vinuri roșii.

Vinu de Sicilia, nontate	36	pentru litru.
" Dalmatinu escelentu	30	" "
De Buda	40	" "
" deosebita	70	" "
Pelinu	40	" "

Musteriilor de cantități mai mari le facem prețuri mai reduse.

Cu distinsă stimă:

M. Fleischer & Comp.

89,5—8

Vânzare din pivnița la Eszterházy Nr. 1.
Strada Hirscher Nr. 1.

Vinu oferitu este curatu mustu de struguri.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutia este provădută cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectulu de leuire durabilă alu Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomachu și pantece, în contra căreilor și acrelei la stomachu, constipațiunei cronice, suferinței de ficatu, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite boale femeesci a luat acestu medicamentu de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețulu unei cutii originale sigilate 1 fi. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbulu lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca unu remediu popularu cu deosebire prin trasu (frotatu) alina durerile de soldină și reumatismu și a altoru urmări de recelă. Prețulu unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebuintarea glicică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigurăză această apă de gură conservarea sănătoșă și mai departe a dinților. Prețulu sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistulu A. Moll, c. și r. furnisoru alu curții imperiale Viena, Tuchlauben 9. Comande din provinciă se efectuează glicic prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anumitu preparatele provădute cu isclitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victoru Roth, Fr. Kellemen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger.

77,—7.

A V I S U I

Prenumerațiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și reînnoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-carei luni.

Domnii abonați să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilulu nou.

Domnii, ce se aboneză din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”